

Playful Drawings

In 2021 the Rijksmuseum launched the research programme Women of the Rijksmuseum. The aim? To make visible the female contribution to Dutch cultural history. In each issue of Elegance we highlight one remarkable story.

Tired but satisfied, the Chrysler Building and the Empire State Building lie in bed. The two skyscrapers are recovering from the act of love. Through the window the New York skyline is visible; on the wall hangs an enigmatic abstract painting. Bizarre, witty, a touch melancholy and above all very good: these are the drawings of Madelon Vriesendorp (1945). After art school in Amsterdam and in London, she left for New York in the 1970s. There she was a co-founder of the influential architecture firm OMA. She made drawings with Manhattan as their subject, and in doing so gave a human face to the serious world of modern architecture. Her drawings have cult status among architects worldwide. But in the Netherlands almost no one knows her name. Rijksmuseum curator Marian Cousijn is eager to change that. She saw *Après l'amour* for the first time when the drawing was donated to the Rijksmuseum by a collector a few years ago. It was love at first sight, and Marian decides to visit the artist in her home city of London.

Wonder

Marian: 'When I arrive at the address in North London, the front door is ajar. I see a hallway whose walls are completely covered: paintings, drawings, photographs, masks, figurines, postcards... Madelon Vriesendorp appears and, after a warm welcome, shows me the rest of her house and her studio. I can't take my eyes off it all. The shelves full of architecture books are populated by dozens of wondrous creatures made from empty packaging. There are genuine designer chairs and tiny little chairs fashioned from the wire cage of a champagne cork. In a display cabinet stand hundreds of small objects: a collection of skyscrapers and Statues of Liberty the size of your little finger, wondrous souvenirs from all over the world. Enthusiastically, Madelon shows me the craziest objects: a crocheted SpongeBob, a minuscule Lenin, a painted frying pan... But the best is yet to come. The artist opens a chest of drawers and, after a little searching, takes out a folder. One by one, the famous drawings from the 1970s emerge. It feels as though I am discovering treasure — the rest of the original New York series is simply here! Madelon has never sold them. To my great delight, she thinks it an excellent idea for us to take the drawings into the Rijksmuseum's collection. Together we select the best examples, among them a beautiful sketch of a sleeping Statue of Liberty and a colourful drawing of a green monster eating skyscrapers.

In The Shadows

On the train back I think about how it can be that Vriesendorp has remained so unknown, when she has meant so much to architecture. She was married to the

famous architect Rem Koolhaas, and over time her playful drawings came to stand ever more in the shadow of his impressive buildings. One catalogue states, for instance, that Vriesendorp made her drawings on commission for a book by Koolhaas — nonsense. Worse still: when I examine a print by Rem Koolhaas in the Rijksmuseum's depot a week later, I see that it was made by Koolhaas *and* Vriesendorp together. Her signature is even on it! But the inventory lists only Koolhaas' name. Embarrassing. Naturally, I add her name.'

The drawings of Madelon Vriesendorp are on show at the Rijksmuseum until 9 November.

Context: With Women of the Rijksmuseum, the Rijksmuseum aims to put female artists in the spotlight, to enrich historical narratives with a female perspective, and to research gender patterns. Since the programme began in 2021, partly thanks to the Women of the Rijksmuseum Fund, various acquisitions have been made, exhibitions organised and publications produced. Chanel and a group of private investors support this initiative, ensuring that the role of women in art is further underlined.

Photo caption: Madelon Vriesendorp

Facing-page caption (partly cut off): [...Madelo]n Vriesendorp, *Après [l'amour,]* 1974. Watercolour, ink, [...] and pencil on paper.

Speelse Tekeningen

Vrouwen van het Rijksmuseum — Cultuur — Elegance 2026, p. 69

In 2021 startte het Rijksmuseum het onderzoeksprogramma Vrouwen van het Rijksmuseum. Het doel? Het zichtbaar maken van het vrouwelijk aandeel in de Nederlandse cultuurgeschiedenis. In Elegance lichten we iedere editie één bijzonder verhaal uit.

Moe maar voldaan liggen het Chrysler Building en het Empire State Building in bed. De twee wolkenkrabbers komen bij van de liefdesdaad. Door het raam is de skyline van New York te zien, aan de muur een raadselachtig abstract schilderij. Bizar, geestig, een tikje melancholisch en vooral héél goed: dat zijn de tekeningen van Madelon Vriesendorp (1945). Na de Kunstacademie in Amsterdam en in Londen vertrok ze in de jaren zeventig naar New York. Daar was ze medeoprichter van het invloedrijke architectenbureau OMA. Ze maakte tekeningen met Manhattan als onderwerp, en gaf daarmee een menselijk gezicht aan de serieuze wereld van moderne architectuur. Haar tekeningen hebben een cultstatus onder architecten wereldwijd. Maar in Nederland kent bijna niemand haar naam. En daar wil Rijksmuseum-curator Marian Cousijn graag verandering in brengen. Ze zag *Après l'amour* voor het eerst toen de tekening een paar jaar geleden door een verzamelaar werd geschonken aan het Rijksmuseum. Het was liefde op het eerste gezicht en Marian besluit de kunstenares in haar woonplaats Londen te bezoeken.

Wonderlijk

Marian: 'Als ik arriveer bij het adres in Noord-Londen, staat de voordeur op een kier. Ik zie een gang waarvan de muren helemaal vol hangen: schilderijen, tekeningen, foto's, maskers, poppetjes, postkaarten... Madelon Vriesendorp verschijnt en na een hartelijk welkom laat ze me de rest van haar huis en haar atelier zien. Ik kijk mijn ogen uit. De kasten vol boeken over architectuur worden bevolkt door tientallen wonderlijke wezens gemaakt van lege verpakkingen. Er zijn echte designstoelen en piepkleine stoeltjes gefabriceerd van het ijzertje van een champagnekurk. In een vitrinekast staan honderden voorwerpjes: een collectie wolkenkrabbers en vrijheidsbeelden ter grootte van je pink, wonderlijke souvenirs van over de hele wereld. Enthousiast laat Madelon de gekste objecten zien: een gehaakte SpongeBob, een minuscule Lenin, een beschilderde koekenpan... Maar het beste komt nog. De kunstenares opent een ladekast en haalt er na even zoeken een map uit. Een voor een komen de beroemde tekeningen uit de jaren zeventig tevoorschijn. Het voelt alsof ik een schat ontdek — de rest van de originele New York-serie ligt gewoon hier! Madelon heeft ze nooit verkocht. Tot mijn grote vreugde vindt ze het een uitstekend idee als we de tekeningen in de collectie van het Rijksmuseum opnemen. Samen kiezen we de beste exemplaren uit, waaronder een prachtige schets van een slapend vrijheidsbeeld en een kleurrijke tekening van een groen monster dat wolkenkrabbers opeet.

In de schaduw

In de trein terug denk ik erover na hoe het kan dat Vriesendorp zo onbekend is gebleven, terwijl ze zoveel heeft betekend voor de architectuur. Ze was getrouwd met de beroemde architect Rem Koolhaas en gaandeweg kwamen haar speelse tekeningen steeds meer in de schaduw te staan van zijn indrukwekkende gebouwen. In een catalogus staat bijvoorbeeld dat Vriesendorp haar tekeningen in opdracht voor een boek van Koolhaas maakte — onzin. Erger nog: als ik een week later in het depot van het Rijksmuseum een prent van Rem Koolhaas bekijk, zie ik dat hij door Koolhaas *én* Vriesendorp samen is gemaakt. Haar handtekening staat er zelfs op! Maar in de inventaris staat alleen Koolhaas' naam vermeld. Genant. Vanzelfsprekend voeg ik haar naam toe.'

De tekeningen van Madelon Vriesendorp hangen t/m 9 november in het Rijksmuseum.

Kader: Met Vrouwen van het Rijksmuseum wil het Rijksmuseum vrouwelijke kunstenaars in de spotlights zetten, historische verhalen verrijken met een vrouwelijk perspectief of onderzoek doen naar genderpatronen. Sinds de start in 2021 zijn er, mede dankzij het Vrouwen van het Rijksmuseum Fonds, verschillende aankopen gedaan, tentoonstellingen georganiseerd en publicaties verschenen. Chanel en een groep privé investeerders steunen dit initiatief en zorgen er zo voor dat de rol van vrouwen in de kunst verder wordt onderstreept.

Fotobijschrift: Madelon Vriesendorp

Bijschrift linkerpagina (deels afgesneden): [...Madelo]n Vriesendorp, *Après [l'amour,]* 1974. Waterverf, inkt, [...] en potlood op papier.